

ANONİM ŞİRKETİ TEMSİL GÖREV VE YETKİSİ

A. Bumin DOĞRUSÖZ *

(YAKLAŞIM/MAYIS-1997)

I GENEL AÇIKLAMA

Anonim şirket temsil görev ve yetkisi, yönetim kuruluna aittir. Bu nedenle ilk bakışta, şirket adına üçüncü kişilerle yapılacak bütün işlemlerin, verilecek taahhütlerin, kazandırıcı işlemlerin, belgelerin, bütün yönetim kurulu üyeleri tarafından imzalanması zorunlu gibi gözükmekte ise de, Ticaret Kanunumuzun 321. maddesi ile, **"anonim şirket adına tanzim edilecek evrakın muteber olması için, aksine ana sözleşmede hüküm olmadıkça temsile salahiyyetli olanlardan ikisinin imzası yeterli"** görülmüştür.

Bu hükme göre, ana sözleşme ile bir sınırlandırma getirilmedikçe, iki yönetim kurulu üyesinin imzaladığı evrak, muteberdir. Ancak, ana sözleşmeye hüküm konulması yolu ile, temsil yetkisinin sınırlandırılması mümkündür.

II TEMSİL YETKİSİNİN SINIRLANDIRILMASI

Temsil yetkisinin sınırlandırılması, kanunumuza göre, ancak iki şekilde mümkündür.

a. Yönetim kurulu üyelerine, ferdi imza kuralı getirilebilir. Örneğin, yönetim kurulu üyelerinin tek başlarına da imzaları ile şirketi temsil yeteneği, ana sözleşme ile kararlaştırılabilir. Şirketi tek başına yönetim ve temsil yetkisine sahip olan üyeye, murahhas üye denilmektedir. Bazı üyelere ferdi olarak şirketi temsil yetkisi verilirken, bazı üyelere temsil yetkisi hiç verilmeyebilir.

b. Üyelerin temsil yetkisi üyeler arasında yer itibarıyla sınırlandırılabilir, bir başka anlatımla, yetki bir şubeye veya merkeze hasredilebilir. Bu iki sınırlama birlikte de yapılabilir. Örneğin A, B, C, D, E ve F'den kurulu bir yönetim kurulu düşünelim. Bu yönetim kurulu, üyelerden bay A'nın Çanakkale şubesine ilişkin işlemlerde; Bay B'nin, Ankara şubesine ilişkin işlemlerde, Bay C'nin, merkeze ilişkin işlemlerde tek başına şirketi temsil edeceğini, Bay D'nin şirkete ait bütün işlemlerde temsil yetkisine haiz olduğunu, Bay E'nin ise her hangi bir yönetim kurulu üyesi ile birlikte imzalamak kaydıyla şirketi bütün işlemlerde temsile yetkili olduğu kararlaştırılabilir. Görüldüğü gibi, Bay F'nin hiçbir konuda şirketi temsil yetkisi yoktur.

Yönetim kurulunun yukarıdaki şekilde temsil yetkisini sınırlandırabilmesi, bir başka anlatımla, üyeleri arasında paylaşırabilmesi, ana sözleşmede kendisine bu yetkinin verilmesi şartına bağlıdır. Ana sözleşme ile, temsil yetkisini düzenleme ve sınırlandırma yetkisi, genel kurula da bırakılabilir. Ancak uygulamada bu yetki, genellikle yönetim kuruluna bırakılmaktadır.

Yönetim kurulunun yukarıdaki şekilde yapacağı sınırlandırma, üçüncü kişilere karşı, ancak tescil ve ilan ile hüküm ifade eder. Zira söz konusu sınırlandırma, tescil olunduktan sonra, hiç kimse sınırlandırmanın varlığından habersiz olduğunu ileri süremez.

Yukarıda açıkladığımız ve kanunun cevaz verdiği iki sınırlandırma şekline başka şekilde yapılacak sınırlandırmalar, tescil olursa dahi, ancak bu sınırlandırmadan haberdar olan kişilere karşı ileri sürülebilir. Örneğin tatbikatta, bono veya çek tanzimi yetkisi bazı üyelere, gayri menkul alma veya satma yetkisi diğer bazı üyelere bırakılmakta yahut bir üye teknik, bir diğer üye mali konularda, diğer bir üye de personele ilişkin konularda şirketi temsile yetkili kılınmaktadır. Bu şekilde, yani kanunun cevaz verdiği başka türdeki sınırlandırmanın tescil edilmiş olunması,

üçüncü şahısların bunu bildiği veya bilebileceği anlamına gelmez. Üçüncü şahıs, böyle bir sınırlandırmadan habersiz olduğunu, her zaman ileri sürebilir.

III TEMSİL YETKİSİNİN SINIRININ SONSUZ OLMADIĞI

Temsil yetkisinin sınırı sonsuz değildir. Yönetim kurulu üyelerinin temsil yetkilerinin sınırını şirketin konusu çizer. Şirketin konusu (maksat ve mevzuu) dışında kalan konularda, şirketin ehliyeti söz konusu olmadığından, temsil yetkisinin varlığından da söz edilemez. Şirketi temsile yetkili olanların dahi, şirketin konusu dışında kalan işlemleri, şirketi bağlamaz.

Yönetim kurulu üyelerinin, şirketi pasif temsil yetkileri sınırlandırılmaz. Bir başka anlatımla, yönetim kurulu üyelerinden herhangi birine yapılacak itibar, ihtar ve tebligatlar, bütün yönetim kurulu üyelerine yapılmış sayılır.

Şirketi bütün konularda temsil yetkisi, yönetim kurulu üyesi olmayan bir kişiye de, örneğin bir müdüre de bırakılabilir. Ancak bu gibi hallerde, yönetim kurulu üyelerinden en az birinin de, şirketi temsil yetkisini taşıması gerekir (TTK Md. 319/1). Bir başka anlatımla, dışarıdan bir kişiye tümüyle temsil yetkisi verilirken, yönetim kurulu üyelerinin tümünün temsil yetkisinden mahrum bırakılması mümkün değildir.

[\[*\]](#) Dr., Marmara Üniversitesi Mali Hukuk Öğretim Üyesi